

# El Teatre d'Ombres Yueh Lung de Nova York a Granollers

Demà, diumenge, a les set de la tarda, a la Sala d'Actes de l'Institut de Batxillerat  
Presenta T A C de l'Associació Cultural

## El «Ying Xi» Teatre d'Ombres

El teatre d'ombres va néixer a Xina fa més de dos mil anys. El text més antic conservat que en fa referència és de la Dinastia Han (segle II de la nostra era) i explica que la profunda tristesa de l'emperador Wu Ti a causa de la mort de la seva concubina favorita, li impedí de governar fins que el seu primer ministre Txao Meng fabricà una ombra colorejada de la Dama Wang, i la manipulà amb tant d'encert que l'emperador va creure que parlava amb l'ànima de la seva estimada.

Essent l'emperador un déu vivent, podem imaginar que l'origen del teatre d'ombres, reservat durant segles a la cort imperial, fou el d'un teatre religiós. L'espectacle va adquirir un caràcter profà a partir de la Dinastia Sung (de 960 a 1279), quan sortí del palau i s'establí a les ciutats, portat per companyies itinerants que actuaven en tendes plantades als carrers. La mateixa transformació fou experimentada per totes les arts xineses d'aquesta època, sota l'impuls de la burgesia comercial en ascens.

Les figures, de dues dimensions i articulades, estaven fetes de pergami colorejat i translúcid, i eren projectades per transparència contra una pantalla de seda. Durant el segle XIX es va estendre el tipus de figures dit «de Pekín», veritable antecedent del cinema de dibuixos animats.

Cap al 1850 les ombres xineses foren transportades als Estats Units pels immigrants xinesos que hi anaven per a treballar en la construcció dels ferrocarrils i en les mines d'or, on la tradició segueix mantinguda pel grup Yueh Lung. A Xina, en canvi, l'espectacle entra en decadència a partir de principis del segle XX. Les meravelloses figures de pergami començaren a ser comprades pels museus d'Occident, i les condicions polítiques caòtiques i la competència del cinema foren la causa de llur desaparició cap a mitjà dels anys trenta.

## El Teatre d'Ombres Yueh Lung

El Teatre Yueh Lung, de Nova York, format per un grup d'investigadors xinesos i nordamericans, treballa amb figures del tipus «de Pekín», còpies exactes de les que l'any 1902 donà Bertold Laufer al Museu d'Història Natural de Nova York, i amb el repertori conservat gràcies a la tradició oral. El seu espectacle, que trans-

met al públic modern el caràcter màgic del teatre d'ombres clàssic, ocupa un lloc important dins l'actual interès per totes les formes parateatrals (mim, teatre de màscares, titelles, marionetes i ombres).

### PROGRAMA

1. Els dos amics.  
Pantomina musical, basada en un conte popular.
2. La grua i la tortuga.

Pantomina musical, basada en un conte popular.

3. Les llavors de síndria de Xang'an.  
Conte popular de la Dinastia Han.
4. La muntanya de les llengües de foc.  
Drama clàssic del teatre d'ombres xineses, en xinès mandari (subtítols en francès).

El Teatre d'Ombres Yueh Lung és presentat en col·laboració amb la Fundació Joan Miró i amb el «Festival des Arts Traditionnels» de Rennes (França).

## GLOSES

### Tractem dels Zeros

Quan parlant d'una persona diem: «és un zero a l'esquerra», volem expressar que no compta per a res, que no té cap valor. El zero, doncs, quan va sol, és una quantitat nul·la, el no res més absolut.

Però si davant d'aquest zero solitari afegim una qualsevol altra xifra, el seu significat canvia totalment. Jo és alguna cosa, petita, d'antuvi, si voleu, per bé que si seguim col·locant zeros al seu darrera, la quantitat va creixent d'una manera ràpida i arribarem, sense trigar gaire, a no poder-la llegir d'una bursada.

Temps enrera teníem una expressió ben catalana per a aturar algú en el seu desfici de parlar de grans quantitats: «Sembles un rajoler; sempre parles de cents i milers». Els rajolers tenien aquesta anomenada. I això que, quan fabricaven els maons a mà, els feien de dos en dos amb el maneig d'un motlle de fusta, ajupits a terra, l'argila pastada al seu costat i el sol batent a la seva esquena. Encara sembla que els veiem en una bòbila que hi havia arran del carril de Girona, a l'indret on ara existeix un taller de can Baulenas.

En aquell temps, pocs zeros servien per a confegir una quantitat de força consideració, sobretot si parlàvem de pessetes. En aquest ram de les riqueses era plausible d'usar també la paraula castellana «duro». Tenia cinc vegades més de valer que la «pesseta», filla de Catalunya, i feia l'efecte que la quantitat era més fàcil de comptar: «Deu duros, cent duros, dotze-cents duros».

Ara sembla desapareguda la menció d'aquella peça monetària, i totes les riqueses —i tots els deutes— els comptem en pessetes. Encara que aquest mot ja comença a obligar-nos a usar el de «un bilió», que ja ha tret el nas, per exemple, en els pressupostos estatals.

«Un bilió» és una xifra escruixidora, però té l'avantatge de bandejar l'expressió «un milió de milions» que més aviat mareja.

XIXU

# Foto *Battle*

Revelat de color fet per KODAK